

Від авторки

Ця історія ходила просто по краю темної безодні — під загрозою не відбутися. Тож вихід друком «Проти ночі» для мене — це справжнє диво.

Початок роботи над книжкою припав на «ковідні» часи: я писала її в розпал кризи та на порозі лячної невідомості. Нам усім довелося переходити в онлайн і так-сяк пристосовуватися до нових реалій. Найбільшим випробуванням для мене тоді стала відсутність «живих» зустрічей. Не маючи змоги бачитися з читачами віч-на-віч, я втратила імпульс, що тримав мене і рухав уперед. Можна сказати — я втратила течію, натхнення. Але історія Богдана, попри все, уперто просилася бути написаною.

А згодом я, як і мільйони українців, прокинулася під ранок 24 лютого 2022 року в найстрашнішій із можливих реальностей. Пандемія водномить перетворилася на якусь несуттєву дрібницю. Тоді «Проти ночі» була на фінальній стадії роботи — залишалося всього кілька останніх розділів. Але російські ракети, випущені по мирних українських містах, випалили в моєму серці рану, несумісну з творчістю. Я майже цілковито втратила надію коли-небудь побачити свій рукопис книжкою.

Яким же великим було моє здивування, коли Артем Скорина одного березневого дня спитав мене: «Поліно, ти дописала? Ми ж чекаємо!». Це і був той поштовх, що повернув мене назад за стіл. Дякую, Артеме, за це! Також дякую Ірині Ніколайчук за дбайливе редагування і видавництву «Темпора», що навіть у цю чорну годину працює та тримає культурний фронт.

Ця книжка точно не була б дописана, якби не відважні ЗСУ. Лише завдяки справжнім супергероям на передовій у мене є можливість жити та працювати далі, навіть в умовах повномасштабної війни. Тому «Проти ночі» матиме присвяту саме вам, герої. Також хочу подякувати дівчатам, яким довірила читання чернетки «Проти ночі». Ліза і Наталя стали для мене

міцною опорою, не даючи зупинитися тоді, коли йти було найважче. Наталю, мені так боляче, що ти й твоя сім'я зараз не можете бути вдома, але вірю — це тимчасово. Ми ще презентуватимемо «Проти ночі» у Бахмуті!

А добро завжди перемагає, навіть у трилерах.

Слава Україні!

*«Добрий вечір тим, хто ще не спить,
І тобі, хто став янголом».*

KARNA, «Добрий вечір»

Пролог

Хлопець ледве тримався на ногах.

Сутеніло, але давка серпнева спека досі витала в повітрі. Розбита асфальтова дорога, край якої він ступав, потопала у густих сутінках, маскуючи у темряві свої вибоїни й стерте на порох каміння. Усе стало сірим, розмитим, непевним... як і його майбутнє.

Кроки підлітка лунали стишено, майже безгучно — їх ковтали монотонні звуки міста, що поволі віддалялося. Він не помічав довкола себе анічогісінько. Ні будинків, що ставали все нижчими й траплялися все рідше; ні сонної вервечки шелестячих тополь та розлогих лип, котрі розросталися дедалі густіше та нахабніше наповзали на дорогу; ні роздертої шкіри та плям крові на брудних джинсових шортах. Він просто мовчки рухався вперед, якомога далі від того, що трапилося.

Несподівано в бананці заспівав телефон. Хлопець здригнувся, затим спинився. Налякані гучним звуком ворони зірвалися з насиджених гілок і, роздратовано каркаючи, здійнялися в повітря. Якусь мить хлопець стояв, мов пришпилений, а потім занурив руку до сумки.

«Мама» — повідомив яскраво-білий екран смартфона.

Хлопець вибив виклик. Він чекав на зовсім інший дзвінок. Проте, коли вже хотів заблокувати телефон і покласти назад до сумки, помітив чимало нових сповіщень. Відкриваючи одне за одним повідомлення у телеграмі та інстаграмі, він починав усвідомлювати те, що відбулося... Світ перед очима узявся брижами. Свіжі спогади вибухнули болісними спалахами в голові.

Відео набрало вже понад десять тисяч переглядів менш як за годину. Для сторінки його знайомого, де цей ролик був опублікований, це неабияка кількість, адже примітивні відео зі школи раніше не потрапляли в тренди тіктоку. До сьогодні. Здається тепер він — хлопець, що плазує зі спущеними

штанами під веселу музику — нова зірка мережі. Дивно, що застосунок досі не заблокував матеріал за жорстокий вміст. Утім уже пізно — відео почали поширювати в інстаграмі та інших соціальних мережах. Та і який «жорстокий вміст»? Усім же весело! Окрім нього. Хлопець не додивився запис до кінця і, вголос вилаявшись, жбурнув смартфон у траву. Тоді накрив обличчя руками та вилаявся ще рясніше. З-під побілілих пальців потекли сльози.

Пережите сьогодні приниження так і штрикало його кудись під ребра. Кололо, різало, нило... ніби хтось простромив тіло розпеченою циганською голкою і тепер длубався в роз'ятреній плоті. Гвалт знайомих і незнайомих голосів відлунював у вухах, а перед очима коमाшилися рум'яні, вишкірені обличчя. Там були й однокласники, і знайомі й незнайомі хлопці з району, зі школи. Та найогидніше було бачити байдужі обличчя найближчих друзів, котрі стояли осторонь і мовчки спостерігали за всім.

Ридаючи, хлопець опустився долі просто там, де стояв — на узбіччі. Розкинув ноги, рвучко відвів долоні від лиця й уперся ними в землю. Суха трава залоскотала поміж пальців. Невеликий камінець врізався в сидницю, та хлопець не зважав — закинувши голову догори, він вдивлявся у темне, майже чорне небо, на якому проступили перші холодні мовчазні зірки й зійшов худий серп молодого місяця. Здавалося, непроглядна темрява тягнулася вниз до нього, аби торкнутися. Холодна тиша над головою притягувала, заколисувала, запрошувала до себе. Кортіло відірватися від землі, від цього розпашілого, пропахлого пилом асфальту, й опинитися там — у чорному безвітрі.

«Я більше так не можу!»

До вух долинула мелодія — знову телефон, котрий тепер лежав за кілька кроків, під облізлим кущем. Хлопець розвернув голову в тому напрямку та спробував сфокусуватися на дійсності, а затим підвестися. У голові паморочилося. У ту ж мить з-за повороту вискочив автомобіль. Гудіння двигуна та музика, що пробивалася навіть крізь підняті вікна, перекривали спів смартфона, а нестерпне біле світло ксенонових фар сліпило.

— Гей! Вимкни дальні, урод! — закричав.

Хлопець виставив праву руку, затуляючи очі, і звівся на рівні. Необережний крок — і вже за мить сильний удар збив його з ніг. Хлопця відкинуло назад у сухе бадилля, що стирчало з рівчака край дороги.

«У мене відчуття, що я під небом нічним. Тут один і зостанусь»,* — пролунали в думках слова улюбленої пісні.

А потім усе стихло — у голові та на дорозі.

* Пісня «Зорі» українського гурту KALUSH.

Розділ 1

Четвер, 6 серпня

Троє підлітків — двоє хлопців та дівчина — відпочивали у затінку великого гіллястого дерева, майже всуціль обліпленого смарагдовими кулями омели. Поряд у високій, але вже випаленій сонцем траві лежали їхні велосипеди й наплічники. З блютуз-колонки лунав голос вокаліста Twenty One Pilots. Один із хлопців підспівував, не потрапляючи в ноти.

— Бодя, досить! Дай нормально послухати трек, — тонкий голосок Ніки заледве перебивав музику.

Бодя — темнокосий вродливий підліток із синіми очима-озерами — повернув голову й глянув на подругу. Він широко усміхнувся, від чого на його щоках з'явилися ямочки. Дівчина театральньо насупилася. Між її густими бровами, наведеними косметичним олівцем, пролягли вертикальні риси. Вона простягнула руку й стусонула друга в плече.

— Ти чого шкіришся?

— Бо ти страшно потішна, коли злишся, — він простягнув руку й у відповідь на стусан скуйовдив Вероніці волосся. Коротке, ідеально рівне каре кольору міцної кави вмить стало сторч.

— Гей! — запищала дівчина, схопилася на ноги й кинулася на Бодю згори. Між ними зав'язалася грайлива, несправжня бійка. Вероніка, ледве торкаючись, ляснула Бодю по щоці й голосно засміялася. Проте вмить запищала ще голосніше, бо хлопець одразу відповів — повалив дівчину на траву і почав лоскотати. За кілька хвилин, добряче забруднившись травою та пилом, підлітки сіли під деревом перевести подих.

Інший хлопець, що й досі спокійно лежав у затінку, удавав, ніби не помічає їх. Музику вже ніхто не слухав, хоча вона й далі линула галявиною. Ніка вгамувала сміх, причепурилася, дістала з кишені свій телефон у силіконовому лавандовому чохлі

з вушками, підняла на витягнутій руці й почала знімати відео для інстасторіз. Бодя зауважався в камеру.

Вечоріло. Навкруги не було ні душі. Лише самотнє дерево, високі бур'яни та розпечена на сонці покинута будова. Колись на цьому місці мали звести фабрику, але щось пішло не за планом. Будівництво припинили, залишивши іржавіти підйомний кран, шматок стіни на залізобетонному каркасі та ще одну глибоку копанку під фундамент, на чверть заповнену дощовою водою. Друзі відкрили для себе це місце ще торік, дорогою до кар'єра, куди, попри сувору заборону батьків, їздили поплавати в спекотні дні. Тож ця ділянка з єдиним уцілілим не викорчуваним деревом стала їхнім секретним місцем. Між собою вони прозвали його «базою» і навідувалися сюди вже й поза поїздами до води. От і сьогодні заїхали перепочити після того, як дали драла від розлюченого наглядача кар'єра, котрий мало не спустив на них сторожових собак.

Артур — третій підліток, високий білявий хлопець у сонцезахисних окулярах із розсипом веснянок на обличчі — і далі мовчки лежав у траві, вдивляючись крізь скельця в надвечірнє небо, яке поволи напинало на себе ковдру з хмар, стаючи помаранчево-сірим. Роздратований поведінкою друзів, він нарешті заговорив:

— Може, ви вже усамітнитеся нарешті? Бо від цих ваших вайбів мене зараз вирве! — буркнув він, підводячись. — Ніка, мені от що цікаво: ти в туалеті сторіси теж знімаєш? Є відповідні маски для цього діла, стікери, теґи? Ну типу #ясру?

— Ну ти й додік! — відрізав Бодя, мавпуючи тон голосу Артура.

Ніка, опустивши телефон, кинула серйозний погляд на білявого і висолопила язика. А тоді знову розреготалася. То був її «фірмовий» сміх — лункий, часом без причини та шалено разливий. Коли вона сміялася, усе ніби наелектризовувалося довкола, іскрилося, світилося. Її теплі медові очі спалахували бісиками, а широка усмішка магнітом притягувала погляди. Повні, соковиті губи розтягувалися півмісяцем, оголюючи рядок білосніжних зубів. Нічого дивного, що хлопці раз у раз задивлялися на неї.

Бодя теж не стримав сміху.

— Вилупки, — далі бурмотів Артур, примушуючи себе відвести погляд від Ніки.

«Абетка». Так жартома називали цю трійцю друзів у школі, адже їхні імена починалися на перші літери алфавіту: Артур, Богдан та Вероніка. Збилися вони в таку нерозлийвода-зграю лише два роки тому, коли в класі Боді та Артура з'явилася новенька — Вероніка Зварич. Однокласниці не прийняли цю мініатюрну дівчинку з бойовим характером і схильністю сміятися без причини. Надто вродлива. За її спиною перешіптувалися мало не з першого дня, про неї пліткували, влаштовували за нагоди дрібні капості, обзивали «реготухою». Однією з причин такого ставлення було те, що новоприбула одразу опинилася в центрі уваги хлопців. І найгірше: Ніка заприятелювала з тим, кого обожнювало пів школи — з Богданом Андрієвським, фактично ставши його найкращою подругою і єдиною дівчиною в його оточенні. Богдан завжди тримався трохи осторонь великих компаній, не відповідав на залицяння дівчат, ніколи не з'являвся на вечірках чи позашкільних тусовках. Більшість часу він проводив у соціальних мережах, для дозвілля обирав комп'ютерні ігри, а «живого» друга мав лише одного — Артура, з яким сидів разом за партою ще з першого класу. Ця виразна відстороненість, ямочки на щоках, вродливе обличчя і хороші манери робили Бодю з кожним роком дедалі привабливішим в очах ровесниць.

— Ну, ви їдете?!

Артур вимкнув колонку і сховав у рюкзак. Затим накинув його на плечі та стояв, нетерпляче постукуючи ногою і тримаючи за кермо свій ровер. На його світло-сірій футболці під пахвами й на грудях проступили мокрі плями. Ніка з Богданом нарешті припинили сміятися і кволо підвелися з-під дерева. Дівчина зробила кілька швидких селфі на тлі хлопців з великими. Артур зреагував на фотографування, зневажливо закотивши очі, а дівчина у відповідь знову показала йому язика.

— Світло ж круте! — пояснила. — Фільтрів навіть ніяких не треба, бачиш?

Артур проігнорував подругу, а Богдан таки глянув на екран, де світився новий знімок. Фото і справді було красивим, тож хлопець кивнув, погоджуючись, і заусміхався. Він, на відміну від Артура, любив фотографуватися й активно користувався соціальними мережами. Вів свій блог про книжки й зрідка публікував проходження комп'ютерних ігор на твічі*. Ніка застигла, задивившись на ямочки на Богданових щоках. Артур знову закотив очі.

— Народ, ну ви ще довго?! — йому уривався терпець. — Уже майже пів на десяту. Мама мене прибіє!

— Тобі п'ятнадцять чи п'ять? — насмішкувато кинула Ніка.

— Ха. Ха. Ха... — беземоційно, з чіткими павзами відповів той. — Хмариться. Я не хочу слухати твоє ниття, коли ми потрапимо під дощ.

Небо і справді затягувало важкими хмарами, а густа концентрована задуха чітко провіщала невідворотне наближення зливи. Зрештою трійця повсідалася на велосипеди й рушила, полишаючи «базу». Артур їхав першим на своєму новенькому «ВМХ», котрий отримав на день народження цієї весни від хрещеного батька. За ним, не відстаючи, крутили педалі Ніка та Богдан. В останнього був старенький уживаний велосипед, який скрипів при кожному оберті колеса, а дівчина кермувала стильним рожевим великом з вигнутою верхньою трубою рами та плетеним кошиком над переднім колесом. У кошику, наче на вітальній поштівці, красувалися зібрані ще поблизу кар'єра квіти: синій цикорій, дрібні ромашки й лимонні кульки купальниці.

Залишивши позаду територію покинутого будмайданчика, вони опинилися на зарослому бур'янами ґрунтовому путівці що, огинаючи «базу», єднав місто й прилегле село. У селі й розташовувався той кар'єр з небесно-блакитною водою і білим м'яким піском на березі, що так вабив підлітків. Обабіч кривого путівця з траншеями від вантажівок, що колись торували собі шлях на будівництво, росла висока трава та кущі бузини. На початку червня тут пахло надивовижу приємно і солодко,

* Twitch — платформа для онлайн-відеотрансляцій.

а над білими суцвіттями монотонно гуділи заклопотані бджоли. Проте зараз, у нестерпну серпневу спеку, кущі стояли втомлені, занедбані й укриті поволокою куряви, а тишу порушували хіба крикливі серпокрильці, що гніздилися на стіні недобудованого заводу. Автомобілі тут проїжджали рідко — майже ніколи, адже ця розбита дорога вела тільки в те маленьке село і користувалися нею переважно «КамАЗи» з піском, вимитим у кар'єрі. Щоб зустріти потік машин, потрібно було доїхати ближче до міста. Уже там, на кільці, автовок було набагато більше.

Спершу підлітки почули вищання гальм. Раптовий звук розітнув спокій покинутої дороги, саме коли вони виїжджали з ґрунтовок на понівечений вантажівками асфальт. Ніхто з них не звернув би жодної уваги на гальмування невідомого авта, якби за якийсь час опісля простір не сколихнуло відчайдушне завивання від болю.

Першим уперед кинувся Богдан, витискаючи рекордну швидкість зі свого велосипеда. Слідом за ним помчав Артур. Сонце вже сховалося. Небо повільно, проте впевнено опало вниз, темніючи. Ніка залилася позаду, зупинила велосипед і зняла одну ногу з педалі, впершись нею в землю. Вона завагалася, вдивляючись хлопцям у спину, та за мить скочила на велик і кинулась їх наздоганяти.

Від побаченого попереду Богдан умить зіскочив із велосипеда, недбало кинувши його просто на дорозі, й закрив рота долонею.

— Якого дідька?! — закричав Артур, так само незграбно злязавши з «беємікса» й заледве не перечепившись за педаль.

Серед дороги повзла охляла собака. Вона тягнула за собою перебиті лапи й оглушливо вила. На її вусі метлялася жовта кліпса, що яскраво зблискувала на тлі темного хутра. Богдан хотів було кинутися на допомогу, коли праворуч, ніби нізвідки, вилетів автомобіль і на швидкості переїхав тварину. Бодя інстинктивно заплющив очі й затулив їх руками; йому хотілося заткнути ще й вуха, бо від передсмертного завивання собаки на шкірі виступили пекучі сироти. Чорний перламутровий позашляховик пригальмував за кількадесят метрів, розвернувся, а тоді знову наїхав на собаку, котра вже не мала й шансу

вижити. Цього разу машина переїхала тварину переднім і заднім колесами, розмазавши плоть та хутро асфальтом.

Шоковані хлопці навіть не помітили, коли до них приєдналася Ніка. Вона стояла на узбіччі, залишивши велосипед у траві позаду. Сльози заливали її зблідле від страху обличчя, руки тряслися. Інстинктивно, не усвідомлюючи своїх дій, дівчина вчепилася пальцями в телефон і знімала все для сторіз в інстаграм.

Розчавивши собаку, автівка рвучко спинилася за кілька метрів від дітей. Хлопці невідривно дивилися на те, що залишилося від собаки. Судомно хапаючи ротами повітря, вони нагадували безпорадних рибин, що опинилися в човні під ногами рибалки. Богдановими щоками котилися сльози. Йому хотілося кричати, але холод міцно скував горло. Зблідлий Артур стояв непорушно, мовчки, щосили зціпивши зуби. Водій, помітивши під час останнього наїзду непроханих свідків, вискочив з автівки та побіг до трійці. Здоровань у блакитних джинсах та білій футболці з чорною фірмовою емблемою марки поло — вершник з ключкою на коні — мовчки наблизився й кинувся до Вероніки. Хлопці обернулися, досі онімілі й шоковані. Чоловік вихопив із рук дівчини телефон і щосили гепнув ним об асфальт. Друзи розлетілися дорогою. Затим чоловік, замахнувшись, уперіщив Ніку в обличчя. Від ляпаса вона заточилася і, не втримавшись на ногах, упала.

Першим вийшов із заціпеніння Артур.

— Ти що блять робиш?! — заволав він, кидаючись на чоловіка. Проте той одним помахом стиснутого кулака відправив Артура в нокаут. Окуляри злетіли з обличчя хлопця й упали на припорошене узбіччя. Почувся хрускіт розбитого скельця.

А Богдан і далі стовбичив, мов укопаний. Він ніяк не міг втямити, що в біса відбулося. Дорога залита кров'ю і нутрощами собаки; розбитий телефон, на який іще кілька хвилин тому вони знимкували свої щасливі усмішки; невідомий скажений чоловік, який саме повернувся за кермо чорного блискучого позашляховика — а його друзі безпорадно лежать у траві, прикриваючи руками місця ударів. Хто він, цей дядько з накачаними руками у дорогій футболці? А ще — навіщо, перед тим

як повернутися за кермо, він сфотографував криваве місиво на свій телефон? Бодя продовжував стояти, ніби загіпнотизований, споглядаючи хромований значок «Тойоти», що стрімко мчав просто на них. Якби не Артур, котрий зумів підхопитися та висмикнути друга на узбіччя — Богдана розчавило б, як і їхні велосипеди, котрі наступної ж миті перетворилися на брухт під колесами чорного перламутрового «Ленд Крузера».